

- в старшому дошкільному віці значно активніше і наполегливіше, ніж на попередніх вікових щаблях, виявляється потреба в спілкуванні з однолітками. Це створює природну передумову, яка полегшує завдання формування гуманності в спілкуванні дітей;
- в даному віці відбувається активне освоєння норм моральності. Психологи Л. І. Божович, Л. С. Виготський, Д. Б. Ельконін та ін. визначають старший вік як період за-своєння найважливіших «моральних інстанцій», прояви наполегливого інтересу дітей до норм і правил, які регулюють поведінку в колективі;
- в старшому дошкільному віці починає активно проявлятися інтерес до внутрішнього світу іншої людини, до його почуттів, переживань, розвивається емпатія, без чого виховання гуманного ставлення до людей є неможливим [3].

Отже, дошкільний вік є вирішальним періодом розвитку дитини, в цьому віці закладаються базові основи особистості, формуються різні види діяльності, виникає здатність до довільності поведінки, здатність співвідносити власні бажання і потреби з бажаннями і потребами інших людей, активно розвивається емоційно-вольова сфера. Також відбувається динамічний розвиток міжособистісних відносин дітей у спілкуванні, в різних видах діяльності, перш за все, в ігровій. В цей час закладаються основи дружелюбності, терпимості, чуйності в міжособистісних стосунках. Таким чином, виховання доброзичливого ставлення до однолітків у старших дошкільників є актуальною психолого-педагогічною проблемою, що потребує подальших теоретичних та практичних пошуків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабаева Т. И., Римашевская Л. С. Как развить взаимоотношения и сотрудничество дошкольников в детском саду. СПб.: Детство-Пресс, 2012. 172 с.
2. Госюхина О. М. Влияние самостоятельных игровых объединений на формирование доброжелательных отношений дошкольников: автореф. дис. канд. психол. наук. М., 2014. 124 с.
3. Красношлык З. П. Формирование доброжелательных отношений у детей старшего дошкольного возраста. Методика обучения и воспитания и практика 2017/2018 учебного года: сборник материалов III Международной научно-практической конференции Новосибирск, 30 января — 13 2018 года. Новосибирск: Общество с ограниченной ответственностью «Центр развития научного сотрудничества», 2018. С. 115-121.
4. Лисина М. И. Генезис форм общения у детей. В кн.: Принцип развития в психологии / Под ред. Л. И. Анцыферовой. М., 1999. С. 268-295.

Радченя І. В.

к. п. н., старший лаборант

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

ЖИТТЄВОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВИКЛАДАЧА ЯК ЧИННИК РЕАЛІЗАЦІЇ НОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні педагогічна освіта забезпечує кадрами всі царини життя, а необхідність її модернізації визначається завданнями, зокрема внутрішніми закономірностями розвитку й перспективними потребами суспільства та держави — усе це вимагає нових підходів до підготовки вчителя.

«Життєвотворчий учитель» — це автентична особистість впевнена у власних силах, яка прагне до самореалізації, має свою індивідуальність та гнучкість, критичність і високий ступінь рефлексії, володіє і креативно використовує свої професійно-педагогічні

знання, розумові та життєвотворчі уміння і навички; а «життєвотворчий потенціал майбутнього вчителя початкових класів» є інтегральним утворенням, що віддзеркалює міру можливостей актуалізації внутрішніх ресурсів особистості в продуктивній професійній діяльності, і характеризується єдністю компонентів креативної й ціннісно-сміслової сфери [2, с. 3].

Основоположні ідеї змін фахової підготовки педагогічних кадрів базуються на законах України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти (2013), Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр. (2014), Концепції «Нова українська школа» (2016). У цих нормативних документах уперше з'являються вимоги до формування вмотивованого вчителя, який може адекватно реагувати на новації, реалізувати навички дослідника, компетентності, що сприяють швидкому освоєнню інформаційного поля, здатного ухвалювати нестандартні рішення зі сформованим життєвотворчим потенціалом.

Життєвотворчий потенціал викладача виступає як чинник реалізації новацій в освітній діяльності. Свій потенціал викладач може реалізувати крізь призму нової освітньої програми, а саме «Початкова освіта. Лікувальна педагогіка». Вона передбачає набуття комплексу компетентностей у галузі початкової освіти, необхідних для здійснення професійної діяльності, формування і розвиток професійної компетентності для здійснення дослідницької та інноваційної діяльності в галузі початкової освіти з урахуванням сучасних євроінтеграційних процесів, що зумовлює необхідність створення спеціальних умов для можливості успішного навчання кожної дитини, зокрема дітей з особливими освітніми потребами, з метою забезпечення освітнього процесу початкової школи, ураховуючи сучасні тенденції розвитку освіти, її інтеграцію в європейський простір. Програма носить практико-орієнтовний характер навчання спрямований на підготовку вчителів початкових класів, формування інтегральної, загальних і фахових компетентностей, soft skills, забезпечення організації та розвитку освітнього процесу початкової школи та роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Освітньою програмою передбачена значна кількість практик на всіх курсах навчання [1, с. 5].

Отже, життєвотворчий потенціал викладача є чинником реалізації новацій в освітній діяльності передусім крізь призму освітніх програм, які враховують запити сьогодення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Освітня програма «Початкова освіта. Лікувальна педагогіка». 2021. 23 с. URL: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2021_rik/Pochatkova_osvita_likuvalna_pedahohika.pdf.
2. Радченя І. В. Формування життєвотворчого потенціалу в майбутніх учителів початкових класів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: дис...канд. пед. наук: 13.00.04 / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2020. 283 с.